

RUHÅM21

Rogaland Unge Høyres Helseprogram

Rogaland Unge Høyres 56. Årsmøte

Quality Airport Hotel | 18. – 19. September | #RUHÅM21

Kjære

Rogaland UH!

Dette er en historisk dag, ikke bare samles hele Rogaland Unge Høyre etter snart to tunge år med pandemi, vi skal også lage helseprogram. Det er det ingen som har gjort før oss, verken tidligere RUHere eller Unge Høyres landsforbund.

I dette programmet har komitéen arbeidet for det viktigste av alt, nemlig en helsepolitikk som skal ha som hovedformål å gi alle nordmenn et verdig liv, i hjemmene sine, med familiene sine og med et helsesystem som setter mennesket først.

Vi skal gi alle fritt behandlingsvalg, fritt brukervalg og muligheten til å forme sine egne liv, samme hvilket utgangspunkt man har. Vi mennesker er alle like mye verdt. Samfunnet må tilpasse seg slik at alle kan få leve verdige liv.

Der mennesker ikke lever verdige liv i dag er det noe som kan gi dem det livet de fortjener, det er nemlig medmenneskelighet, nestekjærlighet og retten til å bestemme over eget liv. Slik våre konservative forfedre ville det. Alle skal ha like muligheter, like muligheter til å leve gode liv, få en god behandling og den rette omsorgen.

Sammen skal vi forme Rogaland Unge Høyres helseprogram, fordi sammen kan vi skape en politikk som ser menneskene, ikke systemet, som ser muligheter, ikke begrensninger, som tar det steget fremover, istedenfor å holde tilbake. Vi skal sammen skape pasientenes helsetjeneste, gi hjelp og ikke straff, gi alle muligheten til å leve hele livet. Og sist, men ikke minst; det viktigste er ikke hvor gammel du er, men hvordan du er som gammel!

God debatt!

Jonas Molde Hollund

Leder av Rogaland Unge Høyres

Helseprogram 2021

Helseprogramkomiteen har bestått av

Jonas Molde Hollund (leder), Kristina Knudsen Gjerde

og Fredrik Myklebust Iversen (redaktør)

RUHAM 21

Innholds- fortegnelse

Introduksjon	04
Kapittel 1: Grunnlinjene i det norske helsevesenet	05
Kapittel 2: Hvem skal ha ansvar for hva?	09
Kapittel 3: Rekruttering og utdanning	11
Kapittel 4: Behandling av rusavhengige	13
Kapittel 5: Psykisk helse	15
Kapittel 6: Eldreomsorg	19
Kapittel 7: Folkehelse	21
Kapittel 8: Internasjonalt samarbeid	24

RUHAM 21

1 Introduksjon

2 Rogaland Unge Høyre ønsker en helsepolitikk som sikrer behandling og hjelp til alle som
3 trenger det. Alle skal få god og riktig hjelp når man trenger det. Pasienten skal ha mer
4 valgfrihet – fordi de vet best hva som passer for dem. Helsevesenet må ha raskere
5 behandling og kortere ventetider. Rogaland Unge Høyre vil skape pasientenes helsetjeneste.

6

7 Dagens helsevesen er svært godt. Problemene ligger i ventetid, valgfrihet, utvikling og
8 geografiske kvalitetsforskjeller. For å skape pasientens helsetjeneste må vi i større grad
9 sørge for at pasientene slipper å vente lenge på behandling, at de får velge behandlingssted
10 selv og at det utvalgte behandlingsstedet har høy kvalitet. Bare på den måten kan vi sørge
11 for at alle får den hjelpen de trenger når de trenger den.

12

13 Det vedlagte programmet tar for seg disse utfordringene ved å gjennomgå systemet,
14 forankre viktige prinsipper og komme med løsninger på aktuelle problemer.

15

Kapittel 1:

**Grunnlinjene
i det norske
helsevesenet**

16 Pasienten

17 Et helsesystem på sitt beste setter pasienten først i prioriteringsrekken. Det er derfor et viktig
18 prinsipp for Rogaland Unge Høyre at helsevesenet skal være pasientenes helsesystem.
19 Menneskene skal alltid settes foran systemet og fritt behandlingsvalg skal være en rettighet.
20 Offentlig eller privat – staten skal ta regningen!

21 Helsevesenet skal jobbe hver eneste dag for at alle nordmenn skal få leve verdige liv, med
22 den omsorgen og hjelpen hver enkelt har behov for. Dette innebærer ikke at man skal huse
23 mennesker som trenger omsorg på sykehus, eldreheim eller sykehjem. Det innebærer at vi
24 på best mulig måte skal sørge for at alle får lov til å leve tilnærmet ordinære liv, med en
25 vanlig hverdag, i sine egne hjem, med sin familie.

26

27 Rogaland Unge Høyre mener:

- 28 • Pasienten skal alltid settes foran systemet.
- 29 • Fritt behandlingsvalg skal være en rettighet.
- 30 • Verdig livskvalitet skal være helsevesenets hovedprioritet.
- 31 • Det norske helsevesenet skal gjøre alt som er mulig for at eldre skal få bo hjemme så
32 lenge som mulig.

33

34 Systemet

35 Helsesystemet skal legge til rette for at alle som trenger hjelp skal få det. Norge har i dag en
36 veldig god helsetjeneste – mye takket være et sterkt nasjonalt helsevesen. Samtidig varierer
37 kvaliteten på tvers av kommuner og institusjoner. Vi må sørge for at kvaliteten er lik over hele
38 landet. Pasientene kan ofte falle mellom flere stoler fordi systemet settes foran. Systemet må
39 derfor legge til rette for at pasientenes behov og rettigheter ivaretas. Ved å legge ned
40 Fylkeskommunen kan vi sikre større kompetanse i de kommunale tjenestene.

41 Dagens ordning med innsatsstyrt finansiering (ISF) opprettholder en direkte kobling mellom
42 aktiviteter og inntekter, noe som stimulerer til økt aktivitet og bedret effektivitet. Alle pasienter
43 skal møte en god, forutsigbar og effektiv helsetjeneste som skal gi den hjelpen som må til.
44 For at dette systemet skal fungere må vi prioritere riktig i innkjøp av medisiner. Rogaland
45 Unge Høyre mener at Beslutningsforum er en fungerende ordning som kan forbedres. Å ha
46 et Beslutningsforum bestående av lederne i sykehusene som vurderer innkjøp av medisiner
47 basert på virkning, hvor alvorlig sykdommen er og hvor mye medisinen koster, gir oss god
48 faglig begrunnelse bak innkjøpene. Staten bruker store midler hvert år på å kjøpe inn
49 medisiner fra legemiddelselskaper slik at prisen blir håndterbar. Vi har flere ganger sett at
50 pasienter ikke har fått tilgang til viktige medisiner på grunn av vedtak i Beslutningsforum.
51 Helhetsperspektivet Beslutningsforum gir oss er viktig, men vi må i større grad sette
52 pasienten i sentrum. Beslutningsforum må evalueres videre, og eventuelt endres basert på
53 funnene.

54 Rogaland Unge Høyre mener:

- 55 • Vi skal ha et nasjonalt helsevesen.
- 56 • Vi skal beholde dagens ordning med innsatsstyrt finansiering (ISF) og utrede
57 mulighetene for forbedringer.
- 58 • Vi skal opprettholde beslutningsforum for å sikre at pasienten står i sentrum.

- 59 • Vi skal sikre et godt helsetilbud i hele landet.
60 • Det skal være to forvaltningsnivåer i det norske helsevesenet, herunder stat og
61 kommune.

62

63 Offentlig og privat

64 Et sterkt offentlig helsevesen sikrer forutsigbarhet og sikker behandling for de aller fleste
65 pasientgruppene. Vi må for det om ha et privat alternativ, men legge til rette for at denne er
66 tilgjengelig for alle.

67 Det offentlige og private helsevesenet skal være både konkurrenter og samarbeidspartnere.
68 De skal begge konkurrere om å tilby de beste tjenestene – samtidig som de deler kunnskap
69 og pasienter der det er nødvendig. Rogaland Unge Høyre vil bruke alle ressursene vi har i
70 samfunnet, og da må det offentlige og private spille hverandre gode.

71 Systemet for privat virksomhet i helsesektoren er for rigid. Vi må gjøre det attraktivt for
72 private aktører å gjøre en forskjell. Derfor skal det bli lettere å starte private helsetilbud.

73

74 Rogaland Unge Høyre mener:

- 75 • Det offentlige helsevesenet skal være hovedprioriteten, det private skal være et
76 supplement.
77 • Private tilbydere av helsetjenester er viktige bidrag til et helsevesen som setter
78 pasienten først.
79 • Vi skal legge til rette for at det skal bli enklere å starte private helsetilbud, som et
80 verktøy for å sette pasienten først.
81 • Vi skal sikre et konkurransedyktig offentlig helsevesen.
82 • Vi må effektivisere det offentlige helsevesenet ved å la de private ta ansvar for
83 enklere oppgaver som røntgen, MR-undersøkelser, vaksiner og for å avlaste det
84 offentlige helsevesenet.
85 • Rekommunalisering av private sykehjem skal forbys i ti år etter privatisering, og kun
86 tillate rekommunalisering etter ti år dersom kommunen ikke får levert de tjenestene
87 kommunen har bestilt.
88 •

89 Fritt behandlingsvalg

90 Grunnstenen i Rogaland Unge Høyres ideelle helsesystem er pasientens valgfrihet. Der
91 venstresiden er mer opptatt av hvilke systemer som behandler pasientene, er vi opptatt av
92 hvilke behandlinger som pasienten mener er best for seg. Ingen mennesker er like, ingen
93 mennesker vil det samme og ingen mennesker har like forutsetninger. Derfor kan vi heller
94 ikke bare tilby ett system, med en behandlingsform, på ett offentlig sykehus. Vi må tilby et
95 mangfold av tjenester, som tilpasser seg pasientenes behov, ikke omvendt.

96

97 Vi har tilbudt mange pasienter fritt behandlingsvalg i dag, men vi er ikke på noen måte
98 fornøyde enda. Vi vil at pasienter skal få muligheten til å få et helsesystem tilpasset dem. Vi
99 må utvide fritt behandlingsvalg, gjøre det til en rettighet og forsikre oss om at staten alltid
100 skal ta regningen.

101 Rogaland Unge Høyre mener:

- 102 • Alle pasienter skal motta en behandling tilpasset eget ønske.
- 103 • Vi skal i større grad benytte fritt behandlingsvalg for behandlinger utenfor psykiatri og
- 104 rus, som for eksempel psykologbehandling.
- 105 • Staten skal alltid betale for behandling, både ved private og offentlige sykehus, og
- 106 klinikker.
- 107 • Alle Norges innbyggere skal få tilgang til å benytte seg av fritt behandlingsvalg.
- 108

Kapittel 2:

**Hvem skal ha
ansvar for hva?**

109 Stat og kommune

110 Det offentlige helsevesenet skal sørge for at alle nordmenn får et godt helsetilbud.
111 Ansvarsfordelingen mellom stat og kommune skal være hensiktsmessig. Staten skal fortsatt
112 være ansvarlig for bygging og drift av sykehus gjennom de regionale helseforetakene.
113 Kommunene skal ha de samme oppgavene som før, med muligheter for utvidelser gjennom
114 delegering av ansvar fra statlig hold. Denne ansvarsfordelingen må være forankret i konkrete
115 oppgaver med forutsigbare økonomiske rammer.

116

117 Rogaland Unge Høyre mener:

- 118 • Alle nordmenn skal få et godt helsetilbud.
- 119 • Staten skal bygge og drifte sykehus gjennom regionale helseforetak.
- 120 • Staten skal delegerer ansvar til kommunene og sørge for at kommunene har rammer
121 nok til å gjennomføre sine oppgaver.

122

123 Beredskap

124 I kriser er det viktig at lokalt selvstyre får ta beslutningene og ha ansvaret for å sikre god
125 beredskap. Vi ønsker ikke tunge kommandokjeder, men lokal kriseledelse med handlekraft.
126 Derfor ønsker vi at Justis- og beredskapsdepartementet skal delegerer ansvaret. Det
127 ansvaret som blir delegert skal ha god forankring i lokale forhold og den lokale kriseledelsens
128 kjennskap til situasjonen. På den måten sikrer vi en effektiv og uniform ledelse, der de lokale
129 har handlekraft, når det oppstår krisesituasjoner

130

131 Rogaland Unge Høyre mener:

- 132 • Kommunene skal ha primæransvar for å sikre beredskap.
- 133 • I krisesituasjoner skal justis- og beredskapsdepartementet delegerer ansvar basert på
134 informasjon fra lokal kriseledelse.

135

136 Privat

137 Private aktører er en viktig del av det norske helsevesenet. Selskaper som ønsker å tilby
138 helsetjenester skal få lov til det dersom de følger loven. Vi skal oppmuntre til private initiativ.
139 Flere land har dessverre gått for langt i privatiseringen av helsevesenet. Dette må være et
140 varsel for Norge. Private helsetjenester skal derfor være tilgjengelige for alle som ikke får
141 sine behov dekket av det offentlige. Staten skal, gjennom de regionale helseforetakene,
142 bestille nødvendige tjenester fra private tilbydere der det er hensiktsmessig.

143

144 Rogaland Unge Høyre mener:

- 145 • De regionale helseforetakene har ansvaret for å bestille de tjenestene de ser på som
146 nødvendige fra private tilbydere.
- 147 • De private tilbyderne skal kunne avlaste det offentlige helsevesenet.

148

Kapittel 3:

**Rekruttering
og utdanning**

149 Lønns- og arbeidsvilkår

150 De som jobber i helsesektoren er veldig viktige mennesker, dette har pandemien bare gjort
151 enda klarere. De som jobber hver dag for at mennesker skal få leve verdige liv, med god
152 omsorg og behandlinger er ordentlige helter, og de fortjener god lønn og gode forhold - både
153 i offentlig og privat sektor. I dag er det veldig mange helsefagarbeidere og sykepleiere som
154 må jobbe mange små deltidsstillinger med kompliserte stillingsprosenter. Dette er en uverdige
155 måte å behandle arbeidstakere i helsevesenet og det offentlige bør begrense bruken av slike
156 ansettelsesformer.

157 Det offentliges konkurransekraft er også svært viktig å opprettholde. Når vi tillater private
158 aktører å tilby helsetjenester kommer dette med et stort ansvar. Vi må sikre at det offentlige
159 helsevesenet ikke får lavere kvalitet og status enn de private tilbyderne. Det offentlige skal
160 alltid være konkurransedyktige, dette på lønn, arbeidsforhold og behandlingsformer.

161

162 Rogaland Unge Høyre mener:

- 163 • Vi må sikre gode arbeidsvilkår for de som jobber i helsesektoren.
- 164 • Det offentliges mulighet til å opprette små og kompliserte stillingsprosenter i
165 helsesektoren skal begrenses.
- 166 • Offentlig sektor skal være konkurransedyktig.
- 167 • Frontfagsmodellen skal opprettholdes.
- 168 • Helsefaglig utdanning skal være mer praktisk utdanning enn teoretisk.
- 169 • Arbeidsvilkårene skal være tydelige for arbeidere innen helsesektoren

170 Høyere utdanning

171 I dag er det en mangel på mennesker med utdanning innenfor helsesektoren, dette gjelder
172 fagarbeidere, sykepleiere, psykologer og leger. Det gjelder også menn generelt i
173 helsesektoren. Vi må bli flinkere til å rekruttere inn nye fagarbeidere, samtidig som vi må
174 endre på måten det offentlige høyere utdanningssystemet fungerer. I dag er det mange som
175 må reise til utlandet for å ta seg utdanning og det utdannes for få leger og psykologer. Dette
176 fordi vi har et system som har gitt enkelte utdanningsinstitusjoner monopol på å tilby enkelte
177 utdanninger. Hvor god en utdanningsinstitusjon er handler ikke om status og privilegier, men
178 om faglig kvalitet.

179 I tillegg er Norge et av få land i verden der det kun er karakterer som er avgjørende for om
180 du får lov til å ta utdanning i helsesektoren. Karakterer er langt fra treffsikre når det gjelder å
181 predikere mellommenneskelig atferd og sosiale evner, noe som er svært viktig i
182 helsesektoren. En helhetsvurdering bør være regelen når vi skal vurdere hvem som er best
183 egnet som leger, psykologer eller sykepleiere, ikke eksklusivt faglige prestasjoner.

184 Rogaland Unge Høyre mener:

- 185 • Godkjenning fra NOKUT basert på kvalitet skal styre hvem som kan tilby utdanning
186 innenfor helse, ikke monopol.
- 187 • Gradsforskriften for yrker innen helse- og sosialfag skal fjernes.
- 188 • Holistisk opptak for høyere utdanning i helsesektoren skal innføres.
- 189 • Vi skal jobbe for å rekruttere flere menn til helsesektoren.
- 190 • Den norske legeforening skal ikke være organet som bestemmer antall studieplasser
191 for medisinstudenter, eller antall LIS1-stillinger.

Kapittel 4:

**Behandling av
rusavhengige**

192 Fra straff til hjelp

193 Norge er blant de landene i Europa med høyest overdosedødsfall per innbygger. En stor
194 grunn til dette er at vi i flere tiår har straffet rusavhengige for sykdommen sin. Det er en hån
195 mot menneskeverdet. Rusavhengige er ofte mennesker som har opplevd traumer hvor rusen
196 blir eneste utvei. Straffene de blir påført forverrer underliggende problemer og graver dem
197 dypere inn i rushelvetet. Rusavhengige fortjener hjelp – ikke straff.

198

199 Rusreformen, slik den blir presentert i NOU 2019:26, ivaretar rusavhengiges behov samtidig
200 som man ikke skaper et frislipp for langerne. Arbeiderpartiets forslag til rusreform vil
201 forskjellsbehandle rusavhengige basert på mengde inntak. En slik reform vil ikke stoppe
202 økningen av rusavhengige, men snarere fortsette straff-linjen. Rogaland Unge Høyre mener
203 at alle fortjener hjelp og at fordømmer ikke er sterke nok til å bryte grunnlovens
204 likhetsprinsipp.

205

206 Rusreformen vil ha store ringvirkninger for den offentlige forvaltningen. Helsesektoren skal
207 forvalte ansvaret for å hjelpe de rusavhengige. Dette forutsetter økte midler til kommunene.
208 Kommunene jobber nærmest rusbrukerne, og må derfor få et større handlingsrom for å
209 ivareta ansvaret rusreformen gir dem.

210

211 Rogaland Unge Høyre mener:

- 212 • At vi skal gjennomføre Bent Høies rusreform, herunder NOU 2019:26.
- 213 • At vi i større grad skal legge til rette for fritt behandlingsvalg i rusomsorgen
- 214 • At det offentlige helsevesenet i større grad skal fokusere på rehabilitering, ikke bare
215 akuttbehandling
- 216 • Det må sikres tilstrekkelige økonomiske rammer for å kunne gjennomføre de nye
217 ansvarsoppgavene som rusreformen gir til helsesektoren.
- 218 • Alle kommuner skal tilby tyngre rusmisbrukere fasiliteter hvor de kan bruke rusmidler
219 under trygge rammer.
- 220 • Skoler skal i større grad inkluderes i oppfølging og støtte til elever med rusproblemer,
221 slik at elever som sliter lettere skal kunne fullføre skolegangen sin.

Kapittel 5:

Psykisk helse

222 Alle har en psykisk helse og rundt halvparten av oss får en psykisk lidelse i løpet av livet.
223 Evnen til å håndtere sine omstendigheter er viktig for å leve liv med god helse. Vår
224 generasjon har vært flinke til å være åpne om egen psyke, men situasjonen er allikevel
225 dyster. Store midler og satsninger har blitt lansert, men trenden er fremdeles nedadgående.
226 Vi må fremover satse mer på psykisk helse i alle ledd av livet.

227

228 Barnehage

229 For å forhindre et barn utvikler psykiske lidelser er det viktig at de fra ung alder lærer seg å
230 snakke om følelsene sine, sette ord på hvordan de har det og å si ifra om de kjenner til noen
231 som ikke har det så bra. Mange utvikler psykiske lidelser fra de er unge av og da er det
232 viktigste vi kan gjøre å sørge for at barn lærer om livets oppsider og nedsider, og om
233 medmenneskelighet. Klarer vi fra barnealderen av å lage en kultur for å si ifra om man har
234 det vondt eller om andre har det vondt, kan det bli enklere for disse barnene å si ifra og be
235 om hjelp når de blir eldre.

236

237 Rogaland Unge Høyre mener:

- 238 • Barn skal lære å sette ord på følelsene sine.
- 239 • Barn skal lære å snakke åpent om hvordan de har det.
- 240 • Barn skal lære å si ifra om de kjenner til noen som ikke har det bra.

241

242 Grunnskole

243 Elever i grunnskolen må i større grad lære om psykisk helse på skolen. Det er positivt at vi
244 ser en utvikling hvor psykisk helse i større grad anerkjennes som viktig i samfunnet, men
245 dessverre mangler man kompetanse i tidlig alder. Å opprette egne fag for psykisk helse vil ta
246 for stor oppmerksomhet fra grunnfagene. Rogaland Unge Høyre vil derfor heller innføre
247 psykisk helse og livsmestring som pensum i relevante fag.

248 Skolen har et særskilt ansvar for barnas velvære. Innføring av en egen fraværsgrense for
249 ungdomsskolen, sammen med en oppfølgingsplikt for lærerne, vil forebygge forfall.

250

251 Rogaland Unge Høyre mener:

- 252 • Det skal innføres psykisk helse, livsmestring, seksualundervisning og grensesetting
253 som del av pensum i naturfag eller andre relevante fag fra 1. klasse.
- 254 • Det skal innføres fraværsgrense for elever på ungdomsskolen, uten muligheten for å
255 ikke bestå.
- 256 • Ungdomsskolelærere skal ha plikt til å følge opp elever som ikke møter opp på skolen
257 og som overstiger fraværsgrensen.
- 258 • Den kulturelle skolesekken skal erstattes med arrangementer/dager som fokuserer på
259 psykisk helse og livsmestring.
- 260 • Det skal ansettes rådgivere innen psykisk helse i alle grunnskoler med god utdanning
261 og erfaring innenfor området.
- 262 • Ungdomselever med høyt fravær skal ha regelmessige samtaler med
263 helsesykepleier.

264 Videregående skole og fagskole

265 Vi ser i dag at svært mange ungdommer sliter med sin psykiske helse. Derfor er det viktig at
266 vi tar dette på alvor. Dessverre er det langt fra alle skoler som kan tilby sine elever den
267 psykiske helsehjelpen de trenger, når det trenger den. Dette er ofte fordi det er kommunen
268 den enkelte videregående skolen ligger i som har ansvaret for å tilby elevene
269 helsepsykepleier og/eller psykologer. Kommunepolitikere prioriterer ulikt, og det er ikke alle
270 kommuner som har økonomi til å tilby elevene det tilbudet de trenger. Så lenge
271 fylkeskommunen eksisterer ser vi derfor at det vil være nødvending at fylkeskommunen skal
272 ha ansvar for sine elevers psykiske helse og ikke den enkelte kommune. På den måten kan
273 vi sikre et uniformt og godt tilbud i alle fylker.

274 Ikke nok med det så lærer vi i dag ikke mye om psykisk helse på skolen. Å innføre dette som
275 obligatoriske deler av andre fag vil være en god løsning for å sikre at elever lærer det de bør
276 om hvordan de skal håndtere utfordringer de selv har og hvordan de skal håndtere
277 utfordringer andre mennesker de kjenner får/har. Vi ønsker også å utvide tilbudet angående
278 lærdom om psykisk helse til å erstatte den kulturelle skolesekken. Den kulturelle skolesekken
279 har i dag tvilsom læringseffekt, med middelmådige artister. Denne tiden vil vi bruke på
280 viktigere tema, som psykisk helse og livsmestring.

281

282 Rogaland Unge Høyre mener:

- 283 • Fylkeskommunen skal overta ansvaret for videregående elevers psykiske helse,
284 herunder ansvar for helsesykepleier og eventuelt skolepsykologer.
- 285 • Det skal være en helsesykepleier eller skolepsykolog på alle videregående skoler
286 hver dag.
- 287 • Psykisk helse skal innføres som del av pensum i naturfag eller andre relevante fag fra
288 VG1.
- 289 • Den kulturelle skolesekken skal erstattes med arrangementer/dager som fokuserer på
290 psykisk helse og livsmestring.
- 291 • Gyldig fravær på Videregående Skoler for å ha hatt time hos hjelpe-tilbud (BUP,
292 lavterskeltilbud, osv.) som gis til unge.
- 293 • Ha helsestasjon for gutter i alle regioner.

294 Høyere utdanning

295 Den psykiske helsen blant studenter er på et historisk bunnpunkt. I studentenes helse- og
296 trivselsundersøkelse fra 2021 svarer nesten halvparten at de har alvorlige psykiske plager.
297 Koronapandemien har medført lite sosial kontakt for unge, og det er flere som ikke har fått
298 mulighet til å bygge opp et sosialt nettverk. UH-sektoren må legge bedre til rette for
299 studentenes beste innen psykisk helse.

300 Vi trenger en storstilt satsning på studentenes psykiske helse. Rogaland Unge Høyre mener
301 derfor at det må ansettes flere psykologer, at UH-sektoren skal motta øremerkede
302 overføringer for psykisk helse og at det må ansettes flere studentassistenter for å stimulere til
303 sosial aktivitet blant studentene.

304

305

306 Rogaland Unge Høyre mener:

- 307 • Alle offentlige og private universitet og høyskoler har ansvar for sine studenters
- 308 psykiske helse, dette gjennom presiseringer/lovendringer i UH-loven.
- 309 • Alle offentlige og private universitet og høyskoler må ansette psykologer gjennom sin
- 310 tilhørende studentsamskipnad.
- 311 • Alle offentlige og private universitet og høyskoler skal motta øremerkede overføringer
- 312 fra statsbudsjettet til å ansette psykologer gjennom sine tilhørende samskipnader.
- 313 • Alle offentlige og private universitet og høyskoler bør oppfordres til å ansette flere
- 314 studenter med ansvar for bedre læringsmiljø og sosiale arrangementer.
- 315 • Gi flere muligheten til å benytte seg av terapihunder.

Kapittel 6:

Eldreomsorg

316 **Leve hele livet**

317 De eldre har bygget det Norge vi kjenner i dag og fortjener en verdig eldreomsorg, der de
318 lengst mulig skal kunne leve hverdagslige liv i sine egne hjem. Vi skal alle bli eldre en gang
319 og da er det viktig at vi kan være stolte av den behandlingen vi gir dagens eldre. Eldre skal få
320 leve i sine egne hjem og vi skal heller prøve å tilpasse hjemmene deres før vi sender dem på
321 eldreheim. Blir det først slik at en eldre person ikke lenger kan bo hjemme skal vi sikre de
322 eldre fritt brukervalg, slik at de selv kan få velge hvor de vil bo.

323 Vi ønsker også å hele tiden utvikle det offentlige apparatets mulighet til å tilby eldre
324 forskjellige typer omsorg. Som ved å bruke demenslandsbyer. De private er også et godt
325 supplement til det offentlige.

326

327 **Rogaland Unge Høyre mener:**

- 328
- “Leve hele livet”-reformen, herunder Meld. St. 15 (2017–2018), skal gjennomføres for
329 å sikre en verdig eldreomsorg.
 - Vi skal i større grad benytte velferdsteknologi slik at eldre kan bo lengre hjemme.
 - Det skal bygges flere demenslandsbyer slik at demente kan få leve verdige liv.
 - Ergoterapeuter skal i større grad tilpasse Eldres hjem og dermed øke terskelen for å
332 sende dem på eldreheim.
 - Fritt brukervalg skal innføres i alle norske kommuner.
- 334

335

Kapittel 7:

Folkehelse

336 Folkehelse defineres som helsetilstanden i en avgrenset befolkning, et land eller en region.
337 Dette er summen av de enkelte innbyggernes helsetilstand og påvirkes av en rekke faktorer.
338 Folkehelsearbeid er svært viktig for å fremme befolkningens helse og trivsel, forebygge
339 psykisk og somatisk sykdom eller beskytte mot andre helsetrusler. Staten må legge til rette
340 for at enkeltmennesket kan ta informerte og selvstendige valg som angår egen og andres
341 helse.

342

343 Tobakk og alkohol

344 Over 11 millioner mennesker dør hvert år som følge av misbruk av tobakk og alkohol.
345 Forbruk av disse produktene vil medføre konsekvenser for ens egen helse. Staten må derfor
346 legge til rette for et skatte- og avgiftssystem som ivaretar enkeltmenneskets individuelle
347 valgfrihet uten å sette utsatte grupper i fare. Rogaland Unge Høyre mener for det om at
348 avgiftsnivået kan reduseres. Samtidig vil et frislipp kunne ha uforutsette konsekvenser for
349 særlig utsatte grupper.

350

351 Rogaland Unge Høyre mener:

- 352 • Elektroniske sigaretter skal likestilles med sigaretter, røyking innendørs og på
- 353 holdeplasser, eller andre steder som er til sjenanse for andre, skal forbys.
- 354 • Alkoholavgiften bør reduseres
- 355 • Tillate salg av sterkøl i butikk

356 Kosthold

357 Sunne og gode kosthold, med mindre sukker og fysisk aktivitet i hverdagen er enkle grep for
358 å ta vare sin egen helse.

359

360 Rogaland Unge Høyre mener:

- 361 • Sukkeravgiften skal reduseres
- 362 • Spiseforstyrrelser skal forebygges gjennom folkeopplysning og pensum i skolen.
- 363 • Alle videregående elever skal få muligheten til å bruke skolens gymsal (og styrkerom)
- 364 etter skoletid.

365 Sykelønn

366 Selv om Norge har en av verdens friskeste befolkninger har vi mye høyere sykefravær enn
367 andre sammenlignbare land. Rogaland Unge Høyre mener at det er en sammenheng mellom
368 det høye sykefraværet og den generøse sykelønnsordningen.

369 Sykelønnsordningen må være innrettet slik at man ikke utsetter seg selv for uforholdsmessig
370 stress samtidig som den ikke skal misbrukes. En prosentvis reduksjon i sykelønn fra første
371 sykedag vil kunne ramme lavinntektsgrupper. Vi mener derfor at en ordning med tre
372 karensdager er mer forholdsmessig for å forhindre sosiale ulikheter.

373

374

375 Rogaland Unge Høyre mener:

- 376 • Det skal innføres tre karendager for sykkelønn for yrker der det ikke er direkte
377 helsefarlig at man møter opp på jobb med mild sykdom.

378

379 Legemidler

380 Legemidler er en fantastisk teknologi vi mennesker har utviklet gjennom århundrer. De har
381 evnen til å kurere sykdommer og gjøre ulevelige liv levelige. Likevel kommer forvaltning av
382 legemidler med et stort ansvar. Uriktig bruk av legemidler kan ha store negative
383 konsekvenser for samfunnet og for enkeltmennesker. Derfor er det viktig at vi har strenge
384 regler for å unngå at vi ødelegger enkelte medisiners virkeevne, og hindrer at noen blir
385 avhengige av visse legemidler eller skriver ut mer medisiner enn det som er nødvendig. Vi
386 skal kunne være sikre på at legemiddelbruken er til fordel for samfunnet og ikke det
387 motsatte.

388

389 Rogaland Unge Høyre mener:

- 390 • Det skal utarbeides en norsk strategi for å unngå antibiotika resistens.
391 • Forby apotek å gi ut flere piller enn det eksakte antallet legen har skrevet ut til
392 pasienten gjennom at piller gis i glass med det tilmålte antallet.

393

Kapittel 8:

**Internasjonalt
samarbeid**

394 Bistand

395 Norges innsats for å forbedre den økonomiske situasjonen i utviklingsland har vært et viktig
396 virkemiddel i bekjempelsen av helsekriser. Samtidig er utdanning, særlig blant kvinner, et
397 stort forbedringsfelt i utviklingsland. Vi må derfor legge til rette for at kvinner kan utdanne seg
398 gjennom formidling om og utdeling av prevensjonsmidler. Arbeidet for å forebygge
399 spredningen av virus som HIV har vært svært viktig, men bistandsarbeidet bør i større grad
400 fokusere på andre ikke-smittsomme sykdommer.

401

402 Rogaland Unge Høyre mener:

- 403 • Det skal satses på å gi opplysning om familieplanlegging og deles ut gratis
404 prevensjon til u-land, spesielt der overbefolkning er ett problem.
- 405 • Bistandsprosjekter skal ikke kun omhandle bekjemping av sykdommer som HIV og
406 AIDS, men også andre sykdommer.
- 407 • Forebyggingsarbeidet av epidemier og pandemier i utviklingsland skal styrkes, blant
408 annet gjennom koalisjonen CEPI
- 409 • Det skal jobbes for å gi unge seksual undervisning med fokus på grensesetting og det
410 å kjenne sin egen kropp.

411

412 Europeisk helsesamarbeid

413 Koronapandemien har vist oss at vi mangler et ordentlig overnasjonalt helsesamarbeid. Når
414 definisjonen på pandemi er; "En pandemi er en epidemi som har spredt seg til et større
415 geografisk område enn en epidemi, og som påvirker en betydelig del av verdens befolkning i
416 flere verdensdeler." sier det seg selv at vi trenger mer internasjonalt samarbeid, og særlig da
417 europeisk samarbeid på helserelaterte utfordringer. Norge er et lite land med kun fem
418 millioner innbyggere og har begrenset med kompetanse og muligheter til å kunne løse store
419 utfordringer alene. Dette gjelder like mye for kriser, som for i hverdagen. At mange tunge
420 fagmiljøer samler seg på tvers av landegrenser for å utvikle nye behandlingsmetoder for
421 sykdommer gagnar hele verden. Norge er en del av Europa og vi vil ha stor nytte av å ha et
422 mer forpliktende samarbeid med andre europeiske nasjonene. Ikke bare fordi vi kan hente
423 kompetanse og hjelp til oss, men fordi vi har kompetanse og hjelp å tilby resten av Europa.

424

425 Rogaland Unge Høyre mener:

- 426 • Mulighetene for et europeisk overnasjonalt helsesamarbeid skal utredes.
- 427 • En felles europeisk standard på utdanninger innenfor helsesektoren skal utformes.
- 428 • Det skal utarbeides en felles europeisk handlingsplan mot antibiotika resistens.

429

Rogaland Unge Høyres helseprogram er designet og utformet av Kristoffer Refsnes Bjordal